

LIZDA prasība:

LIZDA prasība:

8. Likumprojektā grozījumi Izglītības likumā atsaukt grozījumus, kas paredz līgumu slēgšanu starp izglītības iestādēm, privātskolu uzturēšanas izdevumu finansēšanu no pašvaldību budžeta, papildus jaunus izdevumus no valsts un pašvaldību budžeta digitalizācijai; attālinātas mācības noteikt kā pagaidu risinājumu Covid-19 ietvaros un turpināt darbu pie normatīvo aktu grozījumiem par attālinātajām mācībām; atsaukt grozījumus par obligātu privātskolu uzturēšanas izdevumu segšanu; atbalstīt/iesniegt grozījumus par pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu daļējas darba samaksas nodrošināšanu no valsts budžeta; atbalstīt/iesniegt grozījumus par sociālās atbalsta programmas turpināšanu, saņēmēju loka paplašināšanu no 01.01.2021.

IZM atbilde uz LIZDA prasību:

- Regulējums par līgumu slēgšanu starp izglītības iestādēm nepieciešams, lai izglītības iestādes varētu nodrošināt kvalitatīvu un jēgpilnu mācību procesa norisi attālinātajās mācībās ne tikai Covid-19 izplatības laikā (piemēram, kad trūkst pedagoga attiecīgā mācību priekšmeta īstenošanai), bet arī kā pastāvīgs regulējums (piemēram, jau šobrīd pastāvošā sadarbība starp izglītības iestādēm un augstskolu pasniedzējiem, un kam nepieciešams atbilstošs normatīvais regulējums). Tieši vispārējās vidējās izglītības programmās līdz ar pilnveidotā mācību satura ieviešanas uzsākšanu ir notikusi būtiska mācību pieejas maiņa, paredzēta intensīvāka tehnoloģisko rīku un risinājumu izmantošana, kā arī pedagogu un izglītības iestāžu sadarbība. Sadarbības partneru iesaiste ir viens no iespējamiem risinājumiem izglītības iestādei attālinātās mācībās piedāvāt un īstenot mācību priekšmetus (kursus) vispārējās vidējās izglītības programmas ietvaros. Turklāt kā jebkura līguma slēgšanas procesā arī pieņemtie grozījumi Izglītības likumā paredz izglītības iestāžu savstarpēju vienošanos par noteiktu pamatnosacījumu izpildi.

LIZDA komentārs par LIZDA sniegto atbildi:

Pamatojoties uz Saeimai iesniegto likumprojektu “Grozījums Izglītības likumā” (Nr. 847/Lp13) LIZDA lūdz deputātus veikt likumprojektā “Grozījums Izglītības likumā” šādus grozījumus:

1. **Izslēgt** no likumprojekta “Grozījums Izglītības likumā” 1.panta 1.1 punktu: “11) attālinātas mācības – klātienē izglītības procesa daļa, kurā izglītojamie mācās, tai skaitā izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, fiziski neatrodoties vienā telpā vai mācību vietā kopā ar pedagogu”. LIZDA uzskata, ka šis grozījums attiecas uz situāciju, ko izraisījis Covid-19 un kam ir fiskālā ietekme (informācijas un komunikāciju tehnoloģiju nodrošinājums, ja attālinātās mācības ir kopā ar attālināto darbu pedagogam, tad arī darba aizsardzības prasību nodrošinājums pedagoga darba veikšanas vietā, kompensācijas par pedagoga personisko iekārtu, ierīču, resursu izmantošanu), tādēļ šis punkts ir iekļaujams Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā;

2. **Izslēgt** no likumprojekta “Grozījums Izglītības likumā” 17.panta trešās daļas

23.punkta grozījumus. Atstāt 17.panta trešās daļas 23.punktu Izglītības likumā šobrīd spēkā esošajā redakcijā. LIZDA uzskata, ka ir nepieciešama izglītības procesa digitalizācija, bet, ņemot vērā, ka izglītības procesu digitalizācija prasa būtiskus finanšu resursus, prioritāri no pašvaldības budžeta ir nepieciešami ieguldījumi cilvēkresursu nodrošināšanā – pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojuma, skolotāju palīgu atalgojuma un izglītības iestāžu tehnisko darbinieku atalgojuma palielināšanai;

3. **Izslēgt** no likumprojekta “Grozījums Izglītības likumā” 36.panta otrās daļas papildinošo teikumu “Izglītības iestādes ir tiesīgas slēgt savstarpēju līgumu par mācību priekšmetu vai to daļu īstenošanu vispārējās vidējās izglītības programmas ietvaros, vienojoties par mācību priekšmetu īstenošanas veidu un programmu, izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas un izglītojamo iegūto vērtējumu paziņošanas kārtību, mācību priekšmetu apgūvē iesaistāmajiem izglītojamajiem, mācību priekšmetu īstenošanas izdevumiem un to apmaksas kārtību, kā arī citiem nosacījumiem.” LIZDA uzskata, ka šāds grozījums Izglītības likumā ir sasteigts, jo nav pārliecības, vai ir pārdomātas visas sekas, ko radīs šādu līgumu noslēgšana starp izglītības iestādēm, piemēram, kā varētu tikt organizēta mācību priekšmetu vai to daļu īstenošana no darba tiesisko attiecību viedokļa (vai tiks veikti grozījumi pedagoga darba līgumā, pārrēķināta pedagoga slodze, noteikta cita darba alga vai veikta piemaksa par papildus darbu utml. vai arī samaksa pedagogam tiks organizēta uz kāda cita līguma, piemēram, uzņēmuma līguma pamata), no finanšu nodrošināšanas viedokļa (vai ir paredzēti iespējamie papildus finanšu līdzekļi, no kādiem finanšu līdzekļiem šie izdevumi tiks segti – valsts vai pašvaldības), no izglītības procesu īstenošanas viedokļa (jaunā mācību satura īstenošana, pedagogu asistentu nodrošināšana izglītības iestādē, kura saņem otras izglītības iestādes sniegto pakalpojumu), no tehniskā nodrošinājuma viedokļa (informācijas un komunikāciju tehnoloģiju nodrošinājums, programmu nodrošinājums). Šāda sistēma pedagogu piesaistei var tikai īslaicīgi „aizlāpīt caurumus” atrodot nepieciešamo pedagogu. Sadarbības partneru piesaiste vispārējās izglītības iestādēm no augstskolu pasniedzējiem var būt apgrūtināša, jo izglītības iestāžu materiāli tehniskā bāze bieži neatbilst augstskolu pasniedzēju prasībām. Kā arī pedagogi, kas strādā izglītības iestādē kā apvienotāji parasti ir uz nelielu slodzi, bieži uz dažām stundām, varbūt pat nepilnu dienu. Ar šādiem pedagogiem nevar tikt pilnvērtīgi nodrošināts kvalitatīvs audzināšanas process skolā, kas ir neatņemama kvalitatīvas izglītības sastāvdaļa, jo pedagogi neiesaistās izglītības iestādes ikdienas vispārējā izglītības procesā. Tāpat jāveic izmaiņas stundu sarakstā, nodrošinot pēc iespējas optimālāku noslodzi šiem pedagogiem, kas strādā vairākās iestādēs, tādā veidā pakārtojot konkrētās izglītības iestādes pamatdarbā strādājošo pedagogu intereses. LIZDA rosina atbildēt uz jautājumiem, vai ar pedagogiem tiks slēgti uzņēmuma līgums vai veikti grozījumi darba līgumā, vai slēgts jauns darba līgums? Kā tiks tarifcēta pedagogu darba samaksa, vai nebūs pedagogu pārslogotība, kas atradīsies kopā ar skolēniem klasē klātienē, kurš būs atbildīgais par mācību satura kvalitatīvu īstenošanu, kurš sniegs konsultācijas skolēniem un sadarbosies ar vecākiem, kāda būs darba algas likme (kura skola to nodrošinās)?

4. **Izslēgt** no likumprojekta “Grozījums Izglītības likumā” 59.panta otrās prim daļas grozījumus. Atstāt 59.panta otro prim daļu Izglītības likumā šobrīd spēkā esošajā redakcijā. LIZDA uzskata, ka prioritāri no valsts budžeta ir nepieciešams veikt ieguldījumus cilvēkresursu nodrošināšanā – pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojuma, skolotāju palīgu atalgojuma, augstskolu asistentu atalgojuma un izglītības iestāžu tehnisko darbinieku atalgojuma palielināšanai.

5. **Izslēgt** no likumprojekta “Grozījums Izglītības likumā” 60.panta trešās prim daļas grozījumus. Atstāt 60.panta trešo prim daļu Izglītības likumā šobrīd spēkā esošajā

redakcijā. LIZDA uzskata, ka ir nepieciešama izglītības procesa digitalizācija, bet, ņemot vērā, ka izglītības procesu digitalizācija prasa būtiskus finanšu resursus, prioritāri no valsts budžeta ir nepieciešami ieguldījumi cilvēkresursu nodrošināšanā – pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojuma, skolotāju palīgu atalgojuma, augstskolu asistentu atalgojuma un izglītības iestāžu tehnisko darbinieku atalgojuma palielināšanai.

LIZDA norāda uz to, ka neviens no iepriekš aktualizētajiem likumprojekta “Grozījumi Izglītības likumā” priekšlikumiem netika atbalstīts, tāpat kā netika atbalstīti arī Saeimai iesniegtie priekšlikumi likumprojektam “Grozījumi Izglītības likumā” (Nr. 809/Lp13), kuri saistīti ar sociālās atbalsta programmas turpināšanu, saņēmēju loka paplašināšanu no 01.01.2021.:

1. **Papildināt** 14. pantu ar 40.¹ punktu šādā redakcijā:

“40¹) nosaka kārtību, kādā piešķir valsts sociālo atbalstu speciālās izglītības pedagogiem, pirmsskolas izglītības pedagogiem un sporta pedagogiem (vidējās un pamatizglītības pedagogiem), kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atbilstoši likumam “Par valsts pensijām” ir mazāk nekā trīs gadi un kopējais pedagoga darba stāžs šajos amatos valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās un profesionālās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi, kā arī nosaka institūciju, kas administrē valsts sociālā atbalsta izmaksu un tās pārtraukšanu;”

2. **Papildināt** 52.pantu ar jaunu 2.¹ daļu šādā redakcijā:

“(2¹) Speciālās izglītības pedagogi, pirmsskolas izglītības pedagogi un sporta pedagogi (vidējās un pamatizglītības pedagogi), kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atbilstoši likumam “Par valsts pensijām” ir mazāk nekā trīs gadi un kopējais pedagoga darba stāžs šajos amatos valsts un pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās un profesionālās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi, tai skaitā pēdējie pieci gadi, ir tiesīgi uz personiska uzteikuma pamata izbeigt darba tiesiskās attiecības un, turpmāk negūstot ienākumus no algota darba, komercdarbības vai saimnieciskās darbības, neatkarīgi no viņu mantiskā stāvokļa, saņemt valsts sociālo atbalstu līdz sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmēram Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.”

IZM atbilde uz LIZDA prasību:

Līdztekus minētais likumprojekts tiešā veidā neparedz jaunus izdevumus no pašvaldību budžeta mācību līdzekļu digitalizācijai, bet, pilnveidojot mācību līdzekļu uzskaitījumu, dod plašākas izvēles iespējas nepieciešamo mācību līdzekļu iegādei gan no valsts, gan no pašvaldību budžetiem. Informējam, ka valsts sniedz atbalstu attālināto mācību īstenošanā. Ir noslēdzies Izglītības un zinātnes ministrijas organizētais datoru iepirkums, kā rezultātā līdz šā gada beigām Latvijas vispārējās izglītības iestādes saņems vairāk nekā 6000 datori; Izglītības un zinātnes ministrija plāno gan izveidot, gan tālāk attīstīt digitālos mācību risinājumus, kas būs izmantojami kā mācību līdzekļi attālināto mācību nodrošināšanai. Izrietoši ir plānots:

- izveidot risinājumu integrētai tiešsaistes mācību videi, kas bez maksas būs pieejama visām Latvijas vispārējās izglītības iestādēm gan klātienē, gan attālinātu mācību nodrošināšanai;
- attīstīt mācību resursu krātuvi (publiski pieejama mape.skola2030.lv);
- sagatavot skaidrojošus video izglītojamajiem pamatkursiem vidējās izglītības pakāpē.

LIZDA komentārs uz LIZDA prasību:

Latvijas Pašvaldību savienība apkopo datus par izglītības iestāžu un izglītojamo ģimeņu nodrošinājumu ar informāciju tehnoloģijām, kuras nepieciešamas attālinātā mācību procesa īstenošanai, kas parādīs fiskālo ietekmi uz publisko finansējumu.

Patreizējā brīdī mācību resursu krātuve mape.skola2030.lv joprojām ir nepilnīga, tajā ievietotie materiāli bieži ir nekvalitatīvi un pat kļūdaini, IKT nodrošinājums arī nav pietiekams, nav iespējams apzināt kādas kvalitātes un kāds programmatūru nodrošinājums ir skolēniem – vai viņi spēj pietiekami kvalitatīvi strādāt attālinātā mācību procesa laikā. Tāpat izglītības iestādēs ne visas telpas ir nodrošinātas ar IKT rīkiem, kas palīdzētu vizuālās informācijas nodošanai izglītojamajiem, organizējot tiešsaistes stundas, arī datori skolās ir samērā nolietoti un ne visi ir nodrošināti ar jaunākajām programmatūrām. Šādā situācijā noteikt kvalitatīvos rādītājus, kas ietekmēs mērķdotāciju apmēru izglītības iestādēm nav saprātīgi.

2020. gada 11. augusta informatīvā ziņojuma “Par Izglītības un zinātnes ministrijas pasākumiem Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai” 2. punkts nosaka: “Saskaņā ar ziņojumā minēto, veikt grozījumus MK 2018. gada 11. septembra noteikumos Nr. 583 “Kritēriji un kārtība, kādā valsts piedalās vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā vidējās izglītības pakāpē” līdz 2020. gada 31. decembrim:

- precizējot minimālo izglītojamo skaitu 10. – 12. klasē atbilstoši administratīvajam iedalījumam (četri reģionu bloki) un noteikt, ka kvalitātes kritērijs par vidējās izglītības programmu akreditācijas rezultātiem tiek ņemts vērā no 2021. gada 1. augusta.”.

IZM sarūpētie datori ir paredzēti skolēniem, taču par skolotājiem nav padomāts. Saskaņā ar IZM sniegto informāciju, datorus saņems 425 skolas, kuras tos varēs izmantot gan ikdienas mācību procesa modernizēšanai, gan attālināto mācību procesa nodrošināšanai. Datori tiks piešķirti pašvaldību dibinātajām vispārējās izglītības un speciālās izglītības iestādēm, ņemot vērā skolēnu skaitu 7.–12. klašu grupā 2020. gada 1. septembrī. Lai nodrošinātu vienmērīgu un skolēnu skaitam atbilstošu portatīvo datoru skaita sadalījumu, skolas ir sagrupētas 20 grupās pēc skolēnu skaita. 16 Rīgas un divas Jelgavas skolas katra saņems 29 datorus. Pārējās mazāk. 25 lauku skolām tiks piegādāts katrai pa vienam datoram, bet daļa mazo skolu vispār nesaņems nevienu datoru.

IZM atbilde uz LIZDA prasību:

Līdztekus ir plānota iekšējā līdzekļu pārdale 1 094 000 euro apmērā no budžeta programmas 07.00.00 “Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju uzturēšana un attīstība” uz budžeta apakšprogrammu 01.14.00 “Mācību līdzekļu iegāde”, lai nodrošinātu atbalstu izglītības iestādēm digitālo un citu mācību līdzekļu iegādei. Ministru kabinets un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija ir sniegusi atbalstu šim priekšlikumam.

Pastāvīgs regulējums par attālinātajām mācībām ļaus izglītības iestādēm variēt un izvēlēties atbilstošākos modeļus mācību satura apguvei, neuzliekot attālināto mācību īstenošanu kā pienākumu izglītības iestādēm. Attālinātās mācības ir klātienē izglītības procesa daļa ārpus Covid-19 apstākļiem, kura tiek īstenota ar mērķi, lai attīstītu un pilnveidotu caurviju prasmes – pašvadītu mācīšanos un digitālo pratību; ar to palīdzību varētu pielāgot izglītības satura apguvi izglītojamajiem, īpaši domājot par talantīgajiem

izglītojamiem un izglītojamiem ar mācību grūtībām, kas dod iespēju izglītības procesu personalizēt ar vai bez tehnoloģijām; dotu iespēju vispārējā vidējā izglītībā īstenot savstarpēju sadarbību starp dažādām izglītības iestādēm, tostarp ar augstākās izglītības iestādēm, padziļināto kursu apguvē. Attālināto mācību nepieciešamību jaunā satura apguvē nosaka arī izglītības standartos ietvertais. Attālinātās mācības metodiski tiek organizētas, izmantojot tam pielāgotus mācību līdzekļus un izmantojot organizatoriskās, didaktiskās un metodiskās pieejas, kuras raksturīgas “kombinētajām mācībām” vai “tehnoloģiju bagātinātam mācību procesam”, tādējādi nav uzskatāms, ka tās būtu tikai pagaidu risinājums Covid-19 situācijā.

Grozījumi paredz, ka Ministru kabinetam līdz 2021. gada 30. janvārim jāizdod noteikumi par attālināto mācību organizēšanu un īstenošanas kārtību.

LIZDA komentārs uz IZM sniegto atbildi :

Grozījumi, kas paredz, ka MK līdz 2021.gada 30. janvārim jāizdod noteikumi par attālināto mācību organizēšanu, ir pieņemti.

LIZDA iesaistījās šajā procesā un rosināja, lai tiktu izstrādāti šādi MK noteikumi. Rezultātā šis priekšlikums tika atbalstīts.

Pēc Covid-19 attālinātās mācības nebūs obligātas, bet tagad tās ir obligātas 7.-12.klasēm. Pamatojoties uz dažāda veida resursu trūkumu, mācību procesa īstenošanu attālināti vidusskolas 10.-12.klasēm, vēršam uzmanību tieši uz paredzamajiem grozījumiem MK noteikumos Nr.583 “Kritēriji un kārtība, kādā valsts piedalās vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā vidējās izglītības pakāpē”, kas nebūtu pieļaujami šādā situācijā.

2020. gada 11. augusta informatīvā ziņojuma “Par Izglītības un zinātnes ministrijas pasākumiem Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai” 2. punkts nosaka: “Saskaņā ar ziņojumā minēto, veikt grozījumus MK 2018. gada 11. septembra noteikumos Nr. 583 “Kritēriji un kārtība, kādā valsts piedalās vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā vidējās izglītības pakāpē” līdz 2020. gada 31. decembrim:

- precizējot minimālo izglītojamo skaitu 10. – 12.klasē atbilstoši administratīvajam iedalījumam (četri reģionu bloki) un noteikt, ka kvalitātes kritērijs par vidējās izglītības programmu akreditācijas rezultātiem tiek ņemts vērā no 2021. gada 1. augusta.”.

IKT nodrošināšana būs no pašvaldību budžeta, kas apdraud pirmsskolas izglītības iestāžu nodarbinātības nevienlīdzības novēršanu, jo pašvaldības izdevumu slogs palielinās. MK līdz 2021. gada 30. janvārim jāizdod noteikumi par attālināto mācību organizēšanu un īstenošanas kārtību, kas ietver IKT nodrošināšanu no valsts budžeta. LIZDA norāda, ka pašvaldībām arvien vairāk palielinās ar izglītību saistīto izdevumu slogs un tādējādi vēl vairāk tiek apdraudēta pirmsskolas izglītības iestāžu nodarbinātības nevienlīdzības novēršana.

IZM atbilde uz LIZDA prasību:

- Attiecībā uz privāto izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumu segšanu informējam, ka Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas š.g. 17. novembra sēdē tika atbalstīts komisijas priekšlikums (likumprojektam “Grozījumi Izglītības likumā” (Nr. 809/Lp13)) par Izglītības likuma 17. panta trešās daļas papildināšanu ar 27.¹ punktu, ietverot normu par privāto izglītības

iestāžu uzturēšanas izdevumu segšanu no pašvaldību budžetiem, ja tiek izpildītas konkrētas prasības, tostarp, ja privātais pakalpojuma sniedzējs ir sabiedriskā labuma organizācija vai sociālais uzņēmums. Vienlaikus paredzēts izslēgt Izglītības likuma 17. panta 2.⁵ daļu atbilstoši ministrijas sākotnēji sagatavotajam likumprojektam par grozījumiem Izglītības likumā likumprojekta “Par valsts budžetu 2021. gadam” pavadošo likumprojektu paketei.

LIZDA komentārs uz IZM sniegto atbildi:

Pamatojoties uz Saeimai iesniegto likumprojektu “Grozījumi Izglītības likumā” (Nr. 809/Lp13) LIZDA lūdza deputātus veikt likumprojektā “Grozījumi Izglītības likumā” šādus grozījumus: “Izslēgt no likumprojekta “Grozījums Izglītības likumā” 17.panta trešās daļas papildinošo punktu “Lai nodrošinātu iespēju apmeklēt izglītības iestādi pēc brīvas izvēles bērnam, kura dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, bet kurš apgūst vispārējo pamatizglītības programmu akreditētā privātā izglītības iestādē dzīvesvietas administratīvajā teritorijā vai ārpus tās, pašvaldībai atbilstoši MK noteiktajai kārtībai ir pienākums slēgt līgumu par piedalīšanos attiecīgās privātās izglītības iestādes uzturēšanas izdevumu finansēšanā, ja šī izglītības iestāde īsteno tādu vispārējās izglītības programmu vai veido izglītības vidi, kura netiek piedāvāta šīs pašvaldības dibinātajās izglītības iestādēs, un šis privātais pakalpojuma sniedzējs ir sabiedriskā labuma organizācija vai sociālais uzņēmums.” Atstāt likuma 17.panta trešo daļu šobrīd spēkā esošajā redakcijā.

LIZDA uzskata, ka nav korekti norādīt normatīvajā aktā, ka atšķirīga izglītības vide privātā izglītības iestādē ir kritērijs, kas var būt par pamatu pašvaldības finansējuma saņemšanai uzturēšanas izdevumiem. Izglītības vide ir plaši interpretējams un subjektīvs jēdziens, piemēram, atšķirīgs sienu krāsājums, dīvēns atpūtas telpā, mūzika gaitenī un tamlīdzīgi. Šajā gadījumā finansējuma saņemšana/piešķiršana būs atkarīga no kāda spējas aprakstīt un pamatot atšķirīgo izglītības vidi. Papildus norādām, ka prioritāri no pašvaldības budžetā ir nepieciešami ieguldījumi cilvēkresursu nodrošināšanā – pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojuma, skolotāju palīgu atalgojuma un izglītības iestāžu tehnisko darbinieku atalgojuma un darba slodzes nevienlīdzības novēršanai.

Tomēr Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija iesniedza priekšlikumu, lai atbalstītu privātās izglītības iestādes un rosināja papildināt likuma 17.panta trešo daļu ar 27.¹ punktu šādā redakcijā: “27.¹) lai nodrošinātu iespēju apmeklēt izglītības iestādi pēc brīvas izvēles bērnam, kura dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, bet kurš apgūst vispārējo pamatizglītības programmu akreditētā privātā izglītības iestādē dzīvesvietas administratīvajā teritorijā vai ārpus tās, pašvaldībai atbilstoši MK noteiktajai kārtībai ir pienākums slēgt līgumu par piedalīšanos attiecīgās privātās izglītības iestādes uzturēšanas izdevumu finansēšanā, ja šī izglītības iestāde īsteno tādu vispārējās izglītības programmu, kura netiek piedāvāta šīs pašvaldības dibinātajās izglītības iestādēs, un šis privātais pakalpojuma sniedzējs ir sabiedriskā labuma organizācija vai sociālais uzņēmums, kura mācību procesā vismaz 10% iesaistītie izglītojamie ir no sociālām mērķa grupām, kas noteiktas MK un kuru mācību maksu sedz attiecīgā izglītības iestāde.” Priekšlikums tika atbalstīts ar Saeimas deputātu vairākumu. Pēc Latvijas Pašvaldību savienības aprēķiniem, lai īstenotu “Grozījumus Izglītības likumā” saistībā ar privātās izglītības iestādes uzturēšanas izdevumu finansēšanu pašvaldībām ir jāērķinās ar papildus finansējumu 2 milj. euro apmērā. LIZDA norāda, ka 2021. gada un vidēja termiņa budžeta likumprojektos ir

paredzēts palielināt izdevumus no valsts un pašvaldību budžeta privātskolām, IKT iegādei, digitalizācijas veicināšanai. LIZDA rosināja, ka daļu finansējuma varētu nodrošināt no dokumentā “Valdības atbalstītie pasākumi Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai” plānotā finansējuma, kur norādīts, ka izglītības un zinātnes nozarē tiek plānots kopējais finansējums 63.5 milj. euro - “Pasākumi 2020 - 2021”. Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojuma jautājumu risināšana IZM skatījumā nav prioritārāka salīdzinājumā ar privātskolām, tehnoloģiju iegādi, īpaši Covid-19 izplatības laikā.

IZM atbilde uz LIZDA prasību:

- Ņemot vērā, ka pirmsskolas izglītības pedagogi ir daļa no kopējās pedagogu saimes, tad starpinstitucionālā darba grupai pedagogu darba samaksas finansēšanas modeļa pilnveidei (minēta atbildē uz 4. jautājumu), piedāvās risinājumu par kopējā darba tirgū konkurētspējīgām pedagogu algām, kas attieksies arī uz pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksu. Ja no valsts budžeta tiktu nodrošināta arī bērnu no pusotra līdz četru gadu vecumam izglītošanā iesaistīto pedagogu darba samaksa, atbilstoši šobrīd spēkā esošajai pedagogu darba samaksas aprēķināšanas kārtībai 2021./2022. mācību gadā būtu nepieciešams finansējums 54,8 milj. euro, 2022./2023. mācību gadā – 59,4 milj. euro.

LIZDA komentārs par IZM sniegto atbildi:

LIZDA tāpat kā iepriekšējos gadus (2018., 2019) arī 2020. gadā lūdza un Saeimas deputāti atsaucās rosināt likumprojektos: “Par valsts budžetu 2021. gadam” un “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2021., 2022. un 2023. gadam”, kā vienu no prioritārajiem pasākumiem noteikt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu daļējas darba samaksas finansēšanu no valsts budžeta bērnu no 1,5 gadu vecuma nodarbinātajiem pedagogiem.

LIZDA jau ilgstoši iestājas par to, lai novērstu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu nevienlīdzību darba slodzē un mēneša darba algā, salīdzinot ar pārējiem pedagogiem.

Izglītības likuma 60. panta trešā daļas norma nosaka, ka “pedagogu darba samaksa valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, kā arī valsts augstskolu vidējās izglītības iestādēs, tajā skaitā bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksa tiek nodrošināta no valsts budžeta līdzekļiem un valsts budžeta mērķdotācijām. Pārējo pedagogu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs, darba samaksa, ja citos likumos nav noteikts citādi, tiek nodrošināta no pašvaldības budžeta”. Tā kā pašvaldību budžetu iespējas palielināt finansējumu pirmsskolas izglītības pedagogiem ir visai atšķirīgas, veidojas nevienlīdzība pedagogu atalgojumā, kas rada risku profesionālajai izdegšanai, lielai kadru mainībai un līdz ar to veicina nevienlīdzīga pakalpojuma nodrošināšanu bērniem. Lai novērstu nevienlīdzību, nepieciešams veikt grozījumus Izglītības likumā, nosakot, ka pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem darba samaksa tiek nodrošināta no valsts budžeta.

Artura Krišjāņa Kariņa Valdības rīcības plāna (Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai, apstiprināts MK 2019. gada 23. aprīlī) Deklarācijas 127. uzdevums nosaka: “Turpināsim palielināt

pedagoģiskā un akadēmiskā personāla atalgojumu un pilnveidosim atalgojuma modeli, t.sk. pirmsskolas pedagogiem.” Tam atbilstošais darbības rezultāts tiek definēts šādi: 2) Sagatavots piedāvājums pakāpeniskai pārejai uz pirmsskolas pedagogu atalgojuma finansēšanu no valsts budžeta ATR virzības ietvaros.”

LIZDA uzskata, ka pirmsskolas izglītības pedagogi ir pakļauti nevienlīdzīgai attieksmei gan slodzes veidošanās principos, gan atalgojuma apmērā. **MK 2016. gada 5. jūlija noteikumi Nr. 445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”** netieši rada vēl lielāku nevienlīdzību gan slodzes veidošanās principos, gan atalgojuma apmērā ne tikai salīdzinājumā ar citiem pedagogiem, bet arī starp pašiem pirmsskolas izglītības pedagogiem. Pirmsskolas pedagogiem noteiktas 40 darba stundas nedēļā, tai skaitā 36 darba stundas ar izglītojamiem un 4 darba stundas – nodarbību sagatavošanai. Pārējiem pedagogiem noteiktas 30 darba stundas nedēļā, tai skaitā mācību stundas, nodarbības un fakultatīvi, to sagatavošana, individuālais un grupu darbs, u.c. Zemākā darba algas likme visiem pedagogiem šobrīd ir noteikta 790 euro/mēnesī, tas nozīmē, ka pirmsskolas pedagogiem vienas darba stundas cena ir 4.94, bet pārējiem pedagogiem – 6.59 euro/h. Stundas cenas starpība sastāda 1.65 euro vai 33%. Pirmsskolas pedagogiem ir tieši tādas pat izglītības prasības kā citiem pedagogiem, ko nosaka MK 2018. gada 14. septembra noteikumi Nr. 569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību”, tāpēc LIZDA vēl jo vairāk fokusējas uz viedokli par krasu nevienlīdzību attiecībā pret pirmsskolas izglītības pedagogiem. Nekonkurētspējīgais atalgojums un nevienlīdzīgā darba slodzes piemērošana ir radījusi tendenci pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu ilgstošām vakancēm un kadru mainībai. IZM statistika liecina, ka 2019./2020. mācību gadā bija aptuveni 300 pirmsskolas pedagogu likmju/slodžu vakances. Līdz ar to pastāv arī risks, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto, ka bērniem jābūt visu laiku pedagoga uzraudzībā, tāpēc tas ietekmē bērnu drošību, veicina nevienlīdzīga pakalpojuma nodrošināšanu bērniem. LIZDA 2019. gada nogalē apkopotā informācija liecina, ka 78% pašvaldību pirmsskolas pedagogi, kuri strādā ar bērniem vecumā no 1.5 līdz 4 gadu vecumam vidējā darba alga pašvaldībā līdzinās valstī noteiktajai zemākajai darba algas likmei. IZM apkopotā informācija līdzīgi kā LIZDA pētījums apstiprina, ka aptuveni pusei no pedagogiem ir iespēja strādāt pilnu slodzi. LIZDA vērs uzmanību, ka 2019./2020. mācību gadā tika uzsākta kompetencēs balstītā jaunā satura ieviešana pirmsskolās, kura paredz papildus pienākumus satura kvalitatīvai īstenošanai.

Pamatojoties uz LIZDA Padomes 2019. gada 20. novembra lēmumu Nr. 44/9 „Par priekšlikumiem pedagogu darba samaksas modeļa pilnveidošanai” tika apkopota visu LIZDA dalīborganizāciju informācija par problēmjaudājumiem un to risinājuma iespējām pirmsskolas pedagogu darba organizēšanā, darba slodzes veidošanā un tam atbilstošajā darba samaksā. 2020.gada janvārī LIZDA noorganizēja pirmsskolas ekspertu sanāksmi, kurā piedalījās arī IZM speciālisti, lai izvērtētu dažādus pirmsskolas pedagogu profesionālās dzīves kvalitāti ietekmējošos faktorus un apkopotu priekšlikumus atalgojuma modeļa pilnveidošanai pirmsskolā. Būtiskākie no tiem bija:

- 1) Darba algas stundas likmi pielīdzināt pamatskolas skolotāju stundas darba algas likmēm;
- 2) Nodrošināt valsts mērķdotāciju pedagogu darba samaksai visā pirmsskolas izglītības posmā;
- 3) Samazināt kontaktstundu laiku, palielinot laiku nodarbību sagatavošanai (ideālais scenārijs: 30 kontaktstundas ar bērniem +10 stundas bez bērniem).

Visi LIZDA apkopotie priekšlikumi 2020. gada februārī tika iesūtīti IZM Pirmsskolas izglītības darba grupai (IZM 2020. gada 24. janvāra rīkojums Nr. 1-

2e/20/31 "Par darba grupas izveidi", kurā LIZDA tika iekļauta tikai pēc rakstiska lūguma). LIZDA piedalījās visās IZM darba grupas 11 sanāksmēs, kurās no 17 dalībniekiem - 8 pārstāvēja IZM viedokli. Pēdējā darba grupas sanāksmē IZM pārstāvji informēja, ka šīs darba grupas rezultāti tiks iesniegti nākamajai IZM izveidotajai Pedagogu darba samaksas pilnveides darba grupai. Līdz ar to atkal tiek pagarināts pirmsskolas pedagogu nevienlīdzības novēršanas termiņš. LIZDA norāda, ka 2021. gada un vidēja termiņa budžeta likumprojektos ir paredzēts palielināt izdevumus no valsts un pašvaldību budžeta privātskolām, IKT iegādei, digitalizācijas veicināšanai. LIZDA rosināja, ka daļu finansējuma varētu nodrošināt no dokumentā "Valdības atbalstītie pasākumi Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai" plānotā finansējuma, kur norādīts, ka izglītības un zinātnes nozarē tiek plānots kopējais finansējums 63.5 milj. euro - "Pasākumi 2020 - 2021". Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojuma jautājumu risināšana IZM skatījumā nav prioritārāka salīdzinājumā ar privātskolām, tehnoloģiju iegādi, īpaši Covid-19 izplatības laikā. LIZDA norāda, ka salīdzinot pirmsskolas pedagogu mēneša darba algas apjomu Baltijas valstīs par vienu stundu, pirmsskolas pedagogi Latvijā saņem vidēji divas reizes mazāku atalgojumu nekā Lietuvā un Igaunijā.

LIZDA aktivitātes pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu nevienlīdzības novēršanā retrospektīvi ir:

- 1) 2018. gadā arodbiedrības organizētajā parakstu vākšanas kampaņā divu nedēļu laikā tika savākti 42 549 arodbiedrības biedru un atbalstītāju paraksti par pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas pakāpenisku nodrošināšanu no valsts budžeta. Paraksti iesniegti Saeimā un MK;
- 2) Iniciatīvu platformā Manabalss.lv savākti vairāk nekā 10 400 parakstu par LIZDA iniciatīvu "Novērst diskrimināciju pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu nodarbinātībā". Paraksti iesniegti Saeimā, izskatīts 2020. gada martā Saeimas Mandātu, iesniegumu un ētikas komisijā, 2020. gada 17. septembrī izskatīts plenārsēdē un nodots Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai, Saeimas Budžeta, finanšu (nodokļu) komisijai, kurā nav pieņemts lēmums;
- 3) LIZDA parakstīta vienošanās par sadarbību ar: Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!"-"Tēvzemei un Brīvībai/LNNK», "Saskaņa" sociāldemokrātiskā partija, Attīstībai/Par!, Zaļo un Zemnieku savienība, Jaunā VIENOTĪBA. Viens no vienošanās par sadarbību punktiem paredz risināt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas jautājumu risināšanu. Tiekoties ar politisko partiju frakcijām, atgādināts par šo vienošanās punktu;
- 4) MK sēdēs 2018., 2019., 2020. gadā, kad izskatīti jautājumi par kārtējā un vidēja termiņa valsts budžeta likumprojektu, prasīts piešķirt finansējumu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu daļējas darba samaksas nodrošināšanai no valsts budžeta;
- 5) Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā 2018., 2019., 2020. gadā iesniegti priekšlikumi likumprojektā, lai nodrošinātu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu daļēju darba samaksas finansēšanu no valsts budžeta bērnu no 1,5 gadu līdz 4. gadu vecumam nodarbinātajiem pedagogiem;
- 6) Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā vairākkārt iesniegti priekšlikumi likumprojektos par grozījumiem Izglītības likumā, kas paredzētu no valsts budžeta daļēju darba samaksas nodrošināšanu pirmsskolas pedagogiem.

LIZDA atgādina, ka IZM jau 2018. gada 29. janvārī notika diskusija par papildu finansējumu pakāpeniskai pirmsskolas pedagogu (1.5 - 4 gadi) atalgojuma

nodrošināšanai no valsts budžeta, kurā pēc LIZDA iniciatīvas tika aicināti piedalīties IZM, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Finanšu ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas pārstāvji. Diskusijas dalībnieki neiebilda vienam no LIZDA priekšlikumiem, kurš paredz pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu pakāpenisku pāreju no 36 darba stundām ar izglītojamajiem (36h+4h=40h) uz 30 darba stundām ar izglītojamajiem (30h+10h=40h), no kurām 30h finansē no pašvaldības budžeta, bet - 10h (sagatavošanos nodarbību vadīšanai) no valsts budžeta (mērķdotācijas). Līdz ar to būtu mazāks slogs pašvaldību budžetam un atbrīvotos finansējums pedagogu mēneša algas likmes pietuvīnāšanai pārējo izglītības pakāpju pedagogu algas likmei. Tālāk, jautājums pēc LIZDA rosinājuma, tika skatīts 2018. gada 7. februārī, PINTSA sēdē, kura nolēma: “pieņemt informācijai piedāvātos teorētiskos alternatīvos modeļus un to aprēķināto fiskālo ietekmi pakāpeniskai pirmsskolas pedagogu atalgojuma nodrošināšanai no valsts budžeta”. PINTSA sēdē IZM iepazīstināja ar šādiem diviem alternatīvajiem risinājumiem:

1) “No valsts budžeta tiek finansētas 4 stundas dienā vienai grupa (rīta pirmā puse nodarbību nodrošināšanai). No valsts budžeta tiek finansēts logopēds tādā pašā apmērā, kā 5.-6. gadīgajiem;

2) Pārņemt pirmsskolas pedagogu darba samaksas finansēšanu no valsts budžeta pakāpeniski: 2019 – 4. gadniekus, 2020 – 3. gadniekus, 2021. – 2. gadniekus, 2022 – 1,5. gadniekus.”.

IZM aprēķināja nepieciešamo papildu finansējumu no valsts budžeta par pamatu ņemot skolēnu skaitu pa gadiem, kas uz 2017. gada 1. septembri ir reģistrēti Valsts izglītības informācijas sistēmā ar tobrīd spēkā esošo finansējuma aprēķina metodiku.

ds	Ga	Val sts apmaksā	Apmaks ātās slodzes	Nepiecieša mais finansējums gadam	Nepiecieša mais finansējums katru gadu, ņemot vērā iepriekšējā gada finansējumu
19	20	4 stundas	0.10	4.2 milj. euro	4.2 milj. euro
20	20	6 stundas	0.15	6.3 milj. euro	2.1 milj. euro
21	20	8 stundas	0.20	8.4 milj. euro	2.1 milj. euro
22	20	10 stundas	0.25	10.5 milj. euro	2.1 milj. euro

*IZM aprēķini LIZDA priekšlikumiem

LIZDA atkārtoti norāda, ka «**Eiropas stratēģijā 2020**» ir uzsvērts, ka pirmsskolas izglītība un aprūpe ir svarīgs pamats veiksmīgai apmācībai, sociālajai integrācijai un vēlāk arī darba tirgum - personības veidošanās kontekstā. Eiropas Padome ir aicinājusi visas Eiropas Savienības dalībvalstis investēt vairāk līdzekļus pirmsskolas izglītībā, jo tā nodrošina izaugsmi nākotnē. Ar izglītību un aprūpi agrīnā pirmsskolas vecumā tiek ielikti pamati panākumiem vēlākā dzīves posmā attiecībā uz izglītību, labklājību, [nodarbinātību](#) un [sociālo integrāciju](#), jo īpaši bērniem no maznodrošinātajām un mazaizsargātajām ģimenēm. Pirmsskolas izglītības pedagogam ir jāspēj nodrošināt veiksmīgu pāreju no pirmsskolas uz pamatskolu, izmantojot uz kompetencēm balstītu mācību saturu un nodrošinot atbilstošu mācību vidi. Eiropas

Komisijas pētījumā „Nepieciešamās kompetences pirmsskolas izglītībā un aprūpē”, izceltas četras galvenās kompetenču dimensijas: individuālajā, institucionālajā un komandas līmenī, kā arī starp-institucionālajā un pārvaldības līmenī, apliecinot bērnu, vecāku, pedagogu un visu pārējo pirmsskolas izglītībā un aprūpē ieinteresēto pušu nozīmi augstas kvalitātes izglītības definēšanā un veidošanā un 21. gadsimta vajadzībām atbilstošu prasmju un zināšanu aktualitāti. Mūsdienīgai un zināšanās pamatotai ekonomikai ir nepieciešami cilvēki ar aizvien augstākām un atbilstošākām prasmēm. Latvijas pašreiz esošajā sarežģītajā demogrāfiskajā un ekonomiskās nestabilitātes situācijā, kad ģimenes ne vienmēr spēj nodrošināt pilnvērtīgu bērna attīstību, pirmsskolas izglītības iestādes skolotājam ir jāuzņemas atbildība par bērnu kognitīvo un lingvistisko attīstību, par viņu audzināšanu un socializāciju, par daudz kultūru vides un globalizācijas radītām problēmām.

OECD eksperti Latvijas izglītības politikas pārskatā norāda, ka nepieciešams veidot stratēģisku pieeju, lai uzlabotu pirmsskolas darbinieku kvalitāti un motivāciju. OECD eksperts Marko Kols uzsver, ka pirmsskolas izglītības posmā ir jābūt vislabākajiem pedagogiem. Izglītība un aprūpe agrīnā pirmsskolas vecumā tiek ielikti pamati panākumiem vēlākā dzīves posmā attiecībā uz izglītību, labklājību, nodarbinātību un sociālo integrāciju un aicina likvidēt pedagogu atalgojuma atšķirības. Proti, celt algas un maksāt pirmsskolu pedagogiem tikpat, cik sākumskolās. Organizācija atsauca uz ziņojumu, kas pierāda - tādā veidā var divkārt celt bērnu lasīšanas un matemātikas prasmes. 2019. gada OECD pētījums apliecina, ka Latvijā, Islandē un Vācijā ir vislielākais stundu skaits ko pirmsskolas pedagogs pavada kopā ar bērnu, bet atalgojums ir viens no zemākajiem salīdzinot ar citām OECD valstīm. Latvijā pirmsskolas izglītības pedagogam ir par 47.7% vairāk kontaktstundu ar bērnu, salīdzinājumā OECD valstu vidējo stundu skaitu.

LIZDA kā katru gadu kopš 2018. gada, arī šogad - līdz ar priekšlikumiem likumprojektos: “Par valsts budžetu 2021. gadam” un “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2021., 2022. un 2023. gadam”, rosināja Saeimas deputātus iesniegt priekšlikumus “Grozījumi Izglītības likuma “(Nr.809/Lp13) 60. pantā par Izglītības iestāžu finansēšanas kārtību: “Izteikt 60. panta trešās daļas trešo teikumu šādā redakcijā: “Pārējo pedagogu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs, darba samaksa, ja citos likumos nav noteikts citādi, daļēji tiek nodrošināta no valsts budžeta un daļēji no pašvaldības budžeta”. Tomēr šis priekšlikums diskusijā Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā netika atbalstīts no IZM puses un Saeimas deputātu vairākuma.

LIZDA respektē, ka likuma “Par valsts budžetu 2021. gadam” ietvaros ir jāatbalsta digitalizācija, tehnoloģiju iegāde, īpaši Covid-19 izplatības laikā. LIZDA pastiprināti vērs uzmanību, ka privātajām izglītības iestādēm tiek nodrošināts no valsts budžeta finansējums pedagogu atalgojumam, mācību līdzekļiem, digitalizācijas nodrošināšanai un no pašvaldību budžeta uzturēšanas izdevumi (sākot ar 2021. gada 1. janvāri). LIZDA norāda, ka nav izstrādāti MK noteikumi, kas noteiks, kādā apmērā un pēc kādas metodikas finansējums privātajām izglītības iestādēm ir jānodrošina un uzskata, ka tik vērienīgs atbalsts privātajām izglītības iestādēm ir publiskā finansējuma neefektīva izlietošana. Laikā, kad tiek veikta skolu tīkla optimizācija, IZM atbalsta privātās izglītības iestādes, pretēji tam, ka pirmsskolas pedagogu nevienlīdzības problēma tiek aktualizēta jau daudzu gadu garumā un ir panākta vienošanās ar ministriju par problēmas pakāpenisku risināšanas iespēju.

LIZDA uzskata, ka nepieciešams veikt grozījumus Izglītības likumā līdz 2021. gada maijam un paredzēt no valsts budžeta nodrošināt daļēju darba samaksu pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem no 2021. gada 1. septembra.

IZM atbilde uz LIZDA prasību:

- Izglītības likuma 52. panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā ietvertais regulējums ir terminēts saskaņā ar Izglītības likuma pārejas noteikumu 62. punktā minēto, proti, tas ir spēkā līdz 2020. gada 31. decembrim.

Gatavojot šo priekšlikumu, ministrija, par pamatu ņemot reorganizējamo izglītības iestāžu prognozi un pedagogu vecuma struktūru minētajās izglītības iestādēs, aprēķināja potenciālo pedagogu skaitu, kuri varētu pretendēt uz šo sociālo atbalstu (gadā aptuveni 60 pedagogu). Šobrīd ministrijas apkopotie dati rāda, ka uz šo pabalstu visā tā piešķiršanas periodā ir pretendējuši ap 20 pedagogi. Līdz ar to varam secināt, ka pedagogi šo iespēju labprāt neizmanto.

Vienlaikus norādām, ka Izglītības likumā par sociālā atbalsta piešķiršanu speciālās izglītības pedagogiem, pirmsskolas izglītības pedagogiem un sporta pedagogiem (vidējās un pamatizglītības pedagogiem), tostarp paredzot, ka normas stātos spēkā 2021. gada 1. janvārī, nav nekāda objektīva pamatojuma, kādēļ tikai šīm pedagogu grupām. Tāpat, ņemot vērā iepriekšējo pieredzi, ka pedagogi uz šāda atbalsta saņemšanu pieteicās visai maz, nav pamata domāt, ka, ieviešot paplašinātu normu, pedagogi to izmantos, īpaši, ja tas ir laika periods, kad pedagogi labprāt saglabā darbu vai pat uzņemas papildu slodzi, lai nodrošinātu lielāku pensijas apjomu. Paplašinot šo likuma normu, valsts var iegūt nekontrolējamu pieteikšanās uz šo sociālo atbalstu procesu, kā arī pēc noteikta laika šo pedagogu atgriešanos atpakaļ sistēmā vai kādā citā darbā (respektīvi, saņemot atbalstu, pēc kāda laika perioda atsāks strādāt).

LIZDA komentārs par IZM sniegto atbildi:

1993. gadā tika pārtraukta izdienas pensiju piešķiršana pedagogiem, LIZDA vairākkārt norādījusi, ka šis jautājums pakāpeniski risināms, nodrošinot izdienas pensijas piešķiršanu 3 pedagogu grupām - pirmsskolas, speciālās izglītības un sporta pedagogiem. Speciālās izglītības, sporta un pirmsskolas izglītības skolotāju izdienas pensiju likumprojekts tika pieņemts Saeimā pirmajā lasījumā 2015. gada 17. septembrī, taču tā tālāka virzība nav notikusi. Būtiski, ka izglītības nozarē vērojams jaunu pedagogu trūkums, profesionālā izdegšana, kas būtiski ietekmē izglītības kvalitāti, kā arī apdraud bērnu drošību. Izglītības un zinātnes ministre I. Šuplinskas kundze un parlamentārā sekretāre A. Muižnieces kundze, diskusijās ar LIZDA pedagogiem, ir paudušas atbalstu nepieciešamībai nodrošināt izdienas pensijas piešķiršanu 3 pedagogu grupām - pirmsskolas, speciālās izglītības un sporta pedagogiem. LIZDA šai jautājumā ir vērsusies ar vēstuli pie Labklājības ministrijas, kura arī ir paudusi atbalstu valsts sociālā atbalsta nepieciešamībai - pirmsskolas, speciālās izglītības un sporta pedagogiem.

Pamatojoties uz uzsāktajām reformām, tieši 2021.gadā un turpmāk būtu nepieciešama šāda atbalsta programma, jo skolu tīkla optimizācija vidusskolas posmā sākas no 01.08.2020. (MK 2018.gada 11.septembra noteikumi Nr.583 "Kritēriji un kārtība, kādā valsts piedalās vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā vidējās izglītības pakāpē"), pieņemti normatīvie akti par administratīvi teritoriālo reformu, pedagogi pārtrauc darba tiesiskās attiecības profesionālās izdegšanas Covid-19 un kompetencēs balstītā mācību satura dēļ. 2018.gadā veiktajā LIZDA pētījumā par pedagogu profesionālā atbalsta sistēmu, pedagogi atzina, ka metodiskais, materiāli tehniskais, finansiālais un sabiedrības atbalsts ir vienlīdz svarīgi.

Taču nākas secināt, ka pedagogi vēlas pārtraukt darba attiecības dēļ nepietiekamā metodiskā un profesionālā atbalsta, un nepietiekamiem resursiem jaunā mācību satura ieviešanai, kas vēl vairāk rada spriedzi Covid 19 apstākļos.

Izdienas pensiju nodrošināšana citu profesiju pārstāvjiem (Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm, prokuroriem, diplomātiem, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonām, valsts drošības iestāžu amatpersonām, neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbiniekiem, orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka māksliniekiem) neparedz pat vecuma sliekšņa paaugstināšanu, turklāt citu profesiju pārstāvji, saņemot izdienas pensiju, var turpināt strādāt un saņemt ienākumus, taču pedagogiem šajā programmā bija visaugstākās vecuma, stāža prasības un vismazākais finansiālais atbalsts (ņemot vērā 6 mēnešu pabalsta izmaksas periodu) un ierobežojums gūt papildus ienākumus. Tika paredzēts, ka izdienas pensiju varētu saņemt pedagogi no 60 gadu vecuma ar 30 gadu pedagoģisko stāžu. 2015.gadā izstrādātais likumprojekts paredzēja, ka izdienas pensiju piešķir 80% apmērā no personas mēneša vidējās darba samaksas, turklāt izdienas pensijas apmērs nedrīkst būt mazāks par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru. Izdienas pensijas izmaksa tiktu veikta līdz brīdim, kad iestājas vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums.

Balstoties uz iepriekš aprakstīto LIZDA vairākkārtīgi ir sniegusi priekšlikumus grozījumiem Izglītības likumā (pēdējie priekšlikumi iesniegti likumprojektā “Grozījumi Izglītības likumā” (Nr.809/Lp13)):

1. Papildināt 14. pantu ar 40.¹ punktu šādā redakcijā:

“40¹) nosaka kārtību, kādā piešķir valsts sociālo atbalstu speciālās izglītības pedagogiem, pirmsskolas izglītības pedagogiem un sporta pedagogiem (vidējās un pamatzglītības pedagogiem), kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atbilstoši likumam “Par valsts pensijām” ir mazāk nekā trīs gadi un kopējais pedagoga darba stāžs šajos amatos valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās un profesionālās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi, kā arī nosaka institūciju, kas administrē valsts sociālā atbalsta izmaksu un tās pārtraukšanu;”;

2. Papildināt 52.pantu ar jaunu 2.¹ daļu šādā redakcijā:

“(2¹) Speciālās izglītības pedagogi, pirmsskolas izglītības pedagogi un sporta pedagogi (vidējās un pamatzglītības pedagogi), kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atbilstoši likumam “Par valsts pensijām” ir mazāk nekā trīs gadi un kopējais pedagoga darba stāžs šajos amatos valsts un pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās un profesionālās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi, tai skaitā pēdējie pieci gadi, ir tiesīgi uz personiska uzteikuma pamata izbeigt darba tiesiskās attiecības un, turpmāk negūstot ienākumus no algota darba, komercdarbības vai saimnieciskās darbības, neatkarīgi no viņu mantiskā stāvokļa, saņemt valsts sociālo atbalstu līdz sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmēram Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.”;

3. Izteikt 52.panta trešo daļu šādā redakcijā:

“(3) Šā panta (2) un (2¹) daļā minēto valsts sociālo atbalstu nesaņem pedagogs, kuram piešķirta valsts vecuma pensija vai kurš saņem bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar likumu “Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam”.”.

4. Izteikt 52.panta ceturto daļu šādā redakcijā:

(4) No šā panta (2) un (2¹) daļā minētā valsts sociālā atbalsta tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju un bezdarba apdrošināšanai no šim mērķim piešķirtajiem valsts pamatbudžeta līdzekļiem. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā veicamas un reģistrējamās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju un bezdarba apdrošināšanai.

